№ 895 ხუთშაბათი, 19 აგვისტო. 1896—1899 ხუთშაბათი, 19 აგვისტო. № 895

სტამბა და რედაქცია ტფილისი, სასახლის ქ., სათ.-აზნაურო ქარვასლა
ხელის-მომწერნი გაზეთის დასაკვეთად მიმართავენ რედაქციას დილის 10—3 საათამდე და საღამოს 6—7 დან „წ. კ. საზ." წიგნის მაღაზიას.
ხელ-მოუწერავ წერილებს რედაქცია არ ბეჭდავს.
პირის-პირ მოლაპარაკება რედაქტორთან შეიძლება ყოველ დღე.
ტელეფონი № 363

ცნობის ფურცელი

ყოველ-დღიური გამოცემა

გაზეთის ფასი ერთის წლით 6 მან., ერთის თვით 60 კაპ.
თითო ნომერი 3 კაპეიკი
ფასი განცხადებისა ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 10 კაპ., მეოთხეზე—5 კ.

Типографія и Редакція „Цнобись Пурцели"
Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Дворянства.
Телефонъ № 339

წლის დამლევამდე
გაზეთი „ცნობის ფურცელი"
ეღირება 3 მან.

ივანე თედორეს ძე თელია და მეუღლე მისი მართა, კორფირე და შალიკო ივანეს ძენი ცინცაძეები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა გარდაცვალებასა პირველი ორი ქალიშვილისას მეორე მეუღლისას და მესამე რძლისას

ლიზა ცინცაძისას

რომლის დაკრძალვის დღე დანიშნულა დღეს 19 მარიამობისთვეს წმინდა ნინოს ახალ სასაფლაოზე.
სადაც გაასვენებენ გარდაცვალებულს თავის სადგომიდან ალექსანდროვის ქუჩაზე მ. ხუნდაძის სახლი

დღეიდან დაწყებული ყოველ დღე
[illegible] ბაღში
(სათავად-აზნაურო ქარვასლაში)
ნაშუადღევის პირველ საათიდან 4 საათამდე
უკრავს სამხედრო მუსიკა
საღამოობით გამართულ სცენაზე არდგენენ: გამოჩენილი კუპლეტისტი დ. ალექსანდროვი და მომღერალი ქალი ე. ფლეროვისა ცნობილი მომღერალი ქალი მარია მარსელა და მოცეკვავე ზანგი ჯონსონი. ანტრაქტებში უკრავს პიანოზე ცნობილი მემუსიკე და დერიჟორი დალისიო.
ბაღში მშვენიერ ფარდულებში მუდმივ შეიძლება მოითხოვოთ გემრიელად მომზადებულ სადილ-ვახშმები.
ფასები ყველაფერზე ზომიერია, მოსამსახურე მარდი და ცქვიტი, ბაღის პატრონი გულ-გაშლილი და თავაზიანი.
პატივის ცემით გიორგი სხირტლაძე.
(10—1)

ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების გამგეობა ამით აცხადებს, რომ ვინაც სენაკის სათავად-აზნაურო სკოლის მასწავლებლის ადგილის დაჭერა სურს (ოთხი ადგილია), იმან [illegible]და 25 აგვისტომდე წარუდგინოს სკოლის გამგეს[illegible]. მთავრი[illegible]ლს ქ. ქუთაისში მოწმობა, [illegible] სად მიუღია სწავლა და სად სახურნია.
თხოვნების შეტანა მოსწავლეე[illegible] მისაღებად შეიძლება 26 აგვისტოდან 31-დის. განმეორებითი ეგზამენებიც ამ დროს მოხდება. სწავლა დაიწყება 1 სექტემბერს.

სპატიო მზრუნველი გორის მაზრის საეკლესიო-სამრევლო სკოლებისა ამით აცხადებს, რომ მისაღები გამოცდა მოწაფეებისა მომავალ სამოსწავლო წელს ტირძნისის მეორე კლასიან სკოლაში დაიწყება 20 სექტემბრიდგან. (სეკ. 20 —1—) მიიღებს თხოვნებს გორის მაზრის საეკლესიო-სამრევლო სკოლების სპატიო მზრუნველი სტატსკი სოვეტნიკი ივანე დავითის ძე სულხანიშვილი.

ტირძნისის მეორე კლასიანი სასწავლებელი შესდგება სამი კლასიდგან და ოთხ განყოფილებიან მოსამზადებელ კლასისაგან. ამ სკოლაში კურს დამთავრებულებს ეძლევათ მოწმობა მასწავლებლობისა სასულიერო უწყების წერა-კითხვის სკოლებში.
სკოლას აქვს პანსიონი, სადაც მოწაფეები იხდიან თვიურ შესანახს 4 მანეთს.

სამკურნალო და ამბულატორია
ს. ბ. თოფურიასი
ქუთაისში.
სამკურნალოში 50 საწოლია ავადმყოფთათვის მიიღებიან ავადმყოფნი: შინაგანისა, ნერვების, საქირურგო, თვალისა და დედათა ავადმყოფობისანი,
გადამდებ სენით ავადმყოფნი, არ მიიღებიან.
ავადმყოფთ სინჯავენ დილის 11 საათიდგან ნაშუადღევის 3 საათამდე. შინაგან და ნერვების ავადმყოფობას სწამლობს ს. ბ. თოფურია. საქირურგო თვალების ავადმყოფობას და სიფილისს ფ. ქ. გერრატი.
დედათა ავადმყოფობას მკურნალი ქალი-მ. თ. ძოგანი.
ამბულატორიასთან არის კაბინეტი, საექიმო და საბაქტერიოლოგიო გამოკვლევისათვის, ელექტრონით წამლობისათვისა და მასაჟისათვის.
სამკურნალოს დირექტორი ს. ბ. თოფურია
Лѣчебница С. Б. Топурія въ Кутаисѣ

კანონი და მთავრობის განკარგულებანი.

ებოძათ პოდპორუჩიკობა იუნკრებს: მიხეილის არტილერიის სასწავლებლისას თავ. წერეთელს არტილერიის მე 20 ბრიგადაში; ალექსანდრეს სამ ხედრო სასწავლებლისას: იმნაძეს—კავკასიის მე 3 თოფის მსროლელ დრუჟინაში, ფურცელაძეს—ანდალუზის სათადარიგო ბატალიონში დ მდივანს—უფის მე-155 ბატალიონში კიევის სამხედრო სასწავლებლისას—დათიაშვილს—კავკასიის არტილერიის დივიზიაში; კორნეტობა —ელ[illegible] ისავეტგრადის იუნკერთა სასწავლებლის იუნკერს მდივანს მისის დიდების დანიის მეფის მე 45 დრაგუნთა რაზმში.

ახალი ამბავი

* ქალაქის თავი ბ-ნი ევანგულოვი დაბრუნდება ტფილისში საზღვარ გარეთიდან აგვისტოს 25-სა ხოლო საქმის მორიგი სხდომები დაიწყება სექტემბრის პირველ რიცხვებში.

* ტფილისის პოლიცმეისტერი ბ-ნი მასტიცკი თავის საზაფხულო ვაკაციიდან დაბრუნდება ტფილისში ამ თვის დამლევს, 30 აგვისტოს.

* მთავარმმართებლის კანცელარიის დაბრუნება. კოჯორიდან მთავარ მმართებლის კანცელარია და საზოგადოთ სამხედრო თუ სამოქალაქო დაწესებულებანი რომელნიც საზაფხულოდ კოჯორს იყვნენ გასულნი ტფილისში დაბრუნდებიან ამ თვის ბოლოს.

* გაქცეულის ყაჩაღის შეპყრობა. როგორც გაზ. „ნოვ. ობოზ" აუწყებენ ბათომიდან აჭარაში ცნობილი საშინელი ავაზაკი ფურთია დურხუნი ძლივს-ძლივობით პოლიციამ შეიპყრო, დურხუნის როგორც ავაზაკს და ყაჩაღს გაასამართლებს სამხედრო სასამართლო.

* ზღაპრული ახალი ამბავი. გუშინდელ „ნოვ. ობ." სწერია ფრიად საყურადღებო წერილი იმის შესახებ, თუ როგორ გაუყვლეფიათ ერთი ახალგაზდა კაცი „ვილაც ფინანსისტს და მისთანათი". ეს ამბავი აგერ რა ხანია ტფილისში და ქუთაისში ჭორად დადიოდა, ეხლა როგორც იქმნა გაზეთის ფურცლებში გამოქვეყნდა და იმედია, რომ [illegible]კოტას ხანში საზოგადოება [illegible]ყოფს სრულს ქსნებლს იმ „ფინანს[illegible]ისას", რომლის არა ერთი და ათი არამზადული საქ-

ციელი დღემდე როგორღაც მიფუჩეჩებული იყო ხოლმე.

ჩვენ კარგად ვიცნობთ იმ „ფინანსისტის" „საქმეთ საარაკოს" და არა ერთხელ გვქონია მასზე საუბარი გაზეთში.

„ნოვ. ობ." სახელი და გვარი არ არის გამოცხადებული იმ შუბლ-გარეცხილი ვაჟბატონისა, რომელმაც თურმე შულერობით ბანქოში რვა ათასი მოაცალა ჯიბიდან ერთს ახალგაზდა კაცს, რომელსაც თურმე კარგა ფულები მოუგია.

ეს საქმე, როგორც გვატყობინებენ, შესაძლებელია სასამართლოშიაც გადავიდეს, თუ კი იმ ყმაწვილმა არა დაფარა.

ღმერთმა იხსნას ჩვენი ბანკები ზემოდ ხსენებულ „ფინანსისტებისაგან".

*** **შუა ბაზრის გასუფთავება.** სასოგადოდ ტფილისის ქუჩები და განსაკუთრებით ის ადგილები, სადაც იხორაგეულობა იყიდება ხოლმე, ძრიელ ჭუჭყიანია და მუდმივ საშიშოა რაიმე გადამდები სენის დროს.

ეხლა ტფილისის პოლიცმეისტრის მოადგილეს უთხოვნია ბ-ნ გუბერნატორისათვის აიძულეთ ქალაქის გამგეობა, რომ შუა ბაზრიდან ფარდულები ჩამოხსნას, რადგან დიდი ჭუჭყი და უსუფთაობა სუფევს ამ ბაზარშიო.

*** **ქართული ლექსები გერმანულად.** ბ-ნი ლისტი, როგორც „ახ. მიმ."-ს შეუტყვია, ამ ჟამად ჰბეჭდავს და ამ დღეებში ცალკე წიგნად გამოსცემს ნემეცურს ენაზე ქართულ ლექსების თარგმნას, რომელსაც თანახლავს ქართულ მწერლებს მიმოხილვა.

*** **ტფილისის ძველის-ძველი ნაშთების კვალი.** ძველ დროთა მომსწრე კაცთაგან ბევრი რამ ცნობები გაგვიგონია ტფილისის ძველ ნათთა შესახებ. ნელნელა ასეთ კაცთაგან ნამბობი და მოთხრობილი ცნობები დავიწყებას ეძლევიან ხოლო ცნობათა დავიწყების მეოხებით, ისტორიულ ძველ ნაშთაც მკაცრი ბედი ევლინებათ, იგინიც დაკარგვას და სპობას ეძლევიან.

ასეთია სწორედ მდგომარეობა იმ ძველის ნაშთის, რომელიც ძველის ბეთლემის ეკკლესიის (ფეთხაინის) გვერდით სდგას დღევანდლამდე, და რომელსაც, როგორც ვიცით კერპთ-თაყვანის მცემელთ სალოცავი ეწოდება. ეს უ[illegible]ეს სალოცავი გაკეთებული [illegible]სტიანობის წინათ, [illegible] [illegible]ოს, როცა ქართველნი კერპთაყვანისმცემელნი იყვნენ, კერპებს ადიდებდნენ.

კარგი იქნება, რომ ამ ძველს ნაშთს ყურადღება მიაპყრონ და მომავალში ქცევა-ნგრევისაგან დაიფარონ, თორემ ბევრს ასეთ ძველ ნაშთს მოჰლებია უწყალოთ ბოლო. ასეთივეა მდგომარეობა „მუნთუაანთ დარბაზისა", სადაც ძველათ თვით ქართველთ ბატონიშვილებიც კი დაიარებოდნენ და როგორც იმ დროის სანაქებო შენობაში ხშირათ დროსაც ატარებდნენ. „მუნთუაანთ" დარბაზმა ჩვენ დრომდისაც კი მოაღწია, მას ცხადათ შერჩა თავის ძველი მშვენება, ეხლა კი, ამ ბოლოს დროს, იგი სხვების ბრძანებით დაუქცევიათ. სამწუხაროა, რომ ასეთ ძველ ნაშთებს ყურადღებას არავინ აქცევს.

*** **ახალი წიგნი.** ჩვენ მივიღეთ პატარა წიგნაკი, სახელად „წმიდა ნიკოლოზის სიზმარი", შედგენილი და გამოცემული მოჩხილის ვასილ თედეშვილის მიერ. წიგნი შეიცავს 14 გვერდს და ძალიან ძვირად ღირს 10—კ.

*** **ზესტაფონი.** ასევ სამკითხველოს გამკათხავზე. „ივერიის" № 159-ში დაბეჭდილია ვ. ჩხაიძეს ლია წერილი მიმართული „ცნობის ფურცლის" რედაქტორისადმი. მე არ შევეხები თუ რად ინება ბ. ჩხაიძემ „ცნობის ფურცელთან" კამათი, როდესაც მას ამხელდა სრულებით სხვა კაცი. ეჭვი არ არის, რომ „ცნობის ფურცელს" რაღაც კაი კაცობისათვის კუდი ამოუძუებია ბ-ნ ჩხაიძისათვის. ჩვენ შევეხებით მხოლოდ ბ-ნ ჩხაიძის წრეს გადასულ ცილის წამებას.

თავდაპირველად ბ-ნი ჩხაიძე ცილსა მწამებს, როცა ფიქრობს, რომ მე ვითომც ალექსანდრე არაბიძე ვიყო. უეჭველია პატივცემული რედაქცია დამემოწმება, რომ მე სრულებით სხვა კაცი ვარ და არა ბიძესთან საერთო არა მაქვს-რა*) ეს ერთი. მეორე ბ-ნ ჩხაიძე ჩემს წერილში მის შესახებ სხვა ვერაფერი ამოიკითხა გარდა ანგარიშის იალლიშობისა? ოლონდაც რომ ამოიკითხა, მაგრამ ხმა ჩაიკმინდა რადგან იცოდა, რომ ყოველივე მართალი იყო ჩემს წერილში. რას გვეკამათება ბ-ნი ჩხაიძე განა ჩვენ ვამბობდით რომ ანგარისში ვალი არ იყო ნაჩვენები? ოლონდაც ჩვენ ამას ვამბობდით და ზედაც უმატებდით რომ ეს ვალი სწორედ არ არის ნაჩვენები-თქო!-. ეს კიდევ რა? ჩხაიძე სწერს, რომ ანგარიშის განხილვა წევრსა და არა წევრსაც შეუძლიან თუ კი მოინდომებს, ხოლო როცა ათამდე წევრმა სთხოვეს მას ანგარიში ეჩვენებინა, მან ყველანი უარით გამოისტუმრა!. ამაზეა ნათქვამი ფიცი მწამს და ბოლო მაწუხებსო".

სამკითხველოს საქმე ჩვენ ყოველთვის საზრუნავად მიგვაჩნდა და რაც შევვძლო კიდეკ ვზრუნავდით მასზე, მაგრამ როდესაც ჩხაიძესთანა ქარაფშუტა მოღვაწენი გაერივნენ საქმეში მაშინ გაფუჭდა იგი და ძირიც გამოეთხარა. ამის უტყუარი მიზეზი ის გახლავთ ჩემო ბატონო, რომ დღეს სამკითხველო უკვე დაკეტილია, აბა ამით არ უნდა მოჰქონდეთ თავი. აფსუს საზოგადო მოღვაწე! თქვენისთანებზეა ნათქვამი ბ-ნო ჩხაიძე: „კუმ ფეხი გამოყო მეც ნახირ ნახირაო".

ა.—ძე.

*** **დ. ცხინვალი. ჭირნახულის ჩარჩები და ღონე მათ წინააღმდეგ.** ჩვენ ვიცით, რომ გორის თავადაზნაურობამ ამხანაგობა დაარსა იმ განძრახვით, რომ თავიანთი ნაჭირნახულევი ანუ გლეხისა წესიერ ფასათ გაესაღებინათ და უბრალო ჩარჩ-ბაცაცა მოეშორებინათ თავიდან, რამდენათ შეასრულეს თავიანთი მიზანი ამას გაზეთებით თუ ვტყობილობთ, თორემ სხვაფრივ არა ვიცით-რა, გაზეთებითაც ის არ გვესმის, რაც საზოგადოებას აინტერესებს. მმართველნი ამ საზოგადოებისა ყოველთვის უნდა ატყობინებდნენ გაზეთის საშუალებით თუ პურს რა ფასით ყიდულობენ, აგრეთვე ქერსა და სხვას; თუ არა ვცდები მათგან დაბეჭდილ განცხადებისათვის არამც თუ მე, სხვასაც არავის მოუკრავს ყური. ამიტომაც დღეს უმრავლესი ნაწილი ჩვენის ქვეყნისა ნახევარ ფასათა ჰყრის თავის წლიურ ნაწვავნადაგს. თუნდა ავიღოთ დ. ცხინვალი, გაუჭირდა თავადია თუ გლეხი, მოაქვს დატვირთული ურემი იმ განზრახვით, რომ რაიმე გაჭირვება დაიკმაყოფილოს, ეს მონატანი ჭირნახული უეჭველად სასწორზე უნდა ჩაიტანოს, მაგრამ ფეხები უკანა რჩება იმიტომ, რომ არა ერთხელა და ორჯელ გამობრუნებულა გაწვალებულ-გათახსირებული. აი როგორ მიიტანეთ რამდენიმე მეშოკი დაფქული, შემოგეხვივნენ ურიაობა (რადგან სასწორი იმათ უბანში და იმათივე ხელშია) ყველა იმის ცდაშია ჩალის ფასად ჩაიგდონ. აი ამის თვალების ასახვევათ რასა სჩადიან. მოდის ერთი გაქნილი ებრაელი და თან მოაქვს ერთი პატარა პარკუჭანა, რომელშიაც ერთი ფუთი ჩალის. აიწონა ერთი ფუთი. გადააკვრევინა 5 გირ. თავი 5 სამი გირ. (ყოველ მეშოკზე 3 გირ. ტარას გამოლიან და ტომრაზე 10 გირ.) მეშოკისა მიუმატეთ (ამისი პარკი კი სულ ჩეთვერ ნახევარი ძლივ იქნება) ეს [illegible]ანა [illegible]ალო, ასე იმეორებს და მთელ ნაჭირნახულევს ასე უცლის საცოდავ გლეხს. და აი სწორედ ამიტომ არავის უნდა სასწორზე ჩატანა დუქანდუქან დააქვთ და ეს ვაჟბატონებიც ისე ყიდულობენ, როგორც თავიანთი ქეიფია. აი ამაზე იტყვიან გამწარებულები: „მგელი შემჭამს თუ მგლის ფერი ძაღლი ორივ ერთიაო. ჩვენ გვიკვირს რატომ გორის მემამულეთა სინდიკატი არა ფიქრობს, რომ ან განყოფილება დაუარსოს, ამ მხარეს ან გაზეთით აცნობოს მაზანდა, რომ ორიოდე შაური ჩარჩეს ჯიბეში მწარმოებელს. გაზეთის საშუალებით თუმცა არა ვიცით-რა სინდიკატის ყიდვა-გაყიდვისა, მაგრამ გვესმის პურს 90 კ. და ქერს 60 კაპიკათაო და ჩვენში კი 50—55 კ. ქერსა ყიდულობენ და 70—80 ზედ მეტს პურში არ აძლევენ. ფუთში აბაზი განსხვავება დიდ ფულს შეადგენს. და აი სწორედ ამიტომ ურჩევთ ამხანაგობას, რომ განყოფილება დაარსოს მიგ ცხინვალშივე. თვითონაც კარგათ უწყიან, რომ ერთი საუკეთესო მაზნათაგანია და დიდ სამსახურსაც გაუწევენ მთელ ცხინვალის ხეობას. ამისთან საჭიროა, როგორც ზევითაცა ვსთქვით [illegible] რო დადრი[illegible] აცხადებდ[illegible] ი ყოველ[illegible] [illegible]ს. მეორე ამხანაგობა, ცხინვალში არი[illegible] კიდევ ერთი ქართველთა ამხანაგობა, რომელთაც თითო-ორო[illegible] თუნგი ტკბილის შეგროვებით [illegible] მოდგომაზე ას თუმნამდის ფუ[illegible] შეუყარეს თავი, რომელნიც ერ[illegible] მანეთში ავალებ-ატრიალებენ.

ამათაც დიდ ხეირს მოუტანდა რო[illegible] კალოებიდან შემოდგომამდის ჭი[illegible]ნახულს იყიდ-გაჰყიდნენ და შემოდგომაზე კიდევ ხილებს დაიბევებდნენ როგორც მაგ, ცხინვალს ისე გარეშემო სოფლებში. თუ თავათ ვერ მოახერხებენ გატანას, მრავლობით მოდის ხილის ვაჭარი სხვა და სხვა ადგილიდან აილონ და ადგილობრივე გაჰყიდონ. მოგებით მართალია ასი თუმანი თანაა, დიდი არ არის მაგრამ ფული გადააბრუნ გადმოაბრუნე და ნახავთ რა ჩქარა გაიზარდოს დღეს ვიცი ზოგი ერთი ვაჭარი ორას-სამას თუმნობით ჭირნახულსა ჰყიდულობენ და შაური არ არის თავისი საკუთარი, ვილაც ალაფს დაუვალესია აი ეს ფული ესეც მეშოკები ამ ფასად ქერ[illegible] მივიღებ ამ ფასათ პურსა და სიმინდსაო მყიდველიც დატრიალდ[illegible] და დაუწყო ყიდვა, ასე რომ ფუთში ალაგობრივ ნაყიდში 10 კაპ. მეტი რჩება. ასეთია ყველგან ყოველივე ვაჭრობა და როგორ[illegible] გგონიათ ვინც ათასსა და ორ[illegible]

*) რედაქცია ემოწმება, რომ ა—ძეს წერილი სრულებით არ ეკუთვნის ბ-ნს ალექსანდრე არაბიძეს, არამედ სრულებით სხვა პირს.

...თასს თუმნეს ატრიალებს განა თავის საკუთრებასს შეადგენს სულაც არა, ფეხები რო ჰქონდეს პატრონთან გაიქცეოდნენ, მაგრამ დღე-დღეობით ატრიალებს, ასე რომ ალიას ქუდს მუსიასა ჰხურავს, მუსიასას ალიას და ამ გვარად იძენს ქონებას. მაგრამ ჩვენ ქართველებს შნო არაფრისა გვაქვს იმ უხეირო მონასავით ან მიწაში უნდა დავფლათ და ან მუცელს შევაყაროთ. აბა ეს ფული სომეხს ან ურიას ჩაუგდეთ ხელში თუ წლის თავზედ ერთი ორათ მეტი არ შეიძინეს. დროა ჩვენც დავანებოთ მკვენარეობას თავი და საქმეს მოვკიდოთ ხელი, ღმერთი რჯული სხვაზე ნაკლებაი არა ვართ, მაგრამ რაღაც გვაკლია და ეს რაღაც კი ჩვენი გაუბედაობაა...

ს. ბერძნიშვილი

*** **ს. კავთისხევი (ქართლი).** ქალისაგან ნავთით დაწვა. 14 აგვისტოს, ს. კავთისხევში ერთი შემაძრწუნებელი ამბავი მოხდა: გლეხის დიმიტრი ივანეს ძე ზუაშვილის ცოლმა თავი მოიკლა. აი ვით ამ საქმის ამბავიც: დიმიტრი ზუაშვილმა შეირთო მეორე ცოლად სოფ. ნიჩბისელი ქვრივი ქალი, რომელსაც თან გერები მოჰყვა. დიმიტრი ზუაშვილსაც პირველი ცოლიდან კარგა მოზრდილი [illegible] ... როგორც ქმარი აგრეთვე გერები ძიელ ცუდათ ეპყრობოდნენ და ისე დღე არ გავიოდა, რომ ქალისათვის არ ეცემათ. ამ გვარმა შეწუხებულმა მდგომარეობამ აიძულა ქალი თავი მოეკლა. 14 აგვისტოს შევიდა ბოსელში ჩამოაბა თოკი, მიიდგა გოდორი, გადისხა თავიდან ფეხებამდის ნავთი და მოუკიდა ცეცხლი. როდესაც შევიდნენ ბოსელში ნახეს, რომ საბრალო ქალი სრულიად დამწვარიყო და მკვდარი ბოსლის სანარწყავში ნახეს, რომელსაც მთელი სხეულის ზედაკანი სრულიად მოხრუკოდა ცეცხლისაგან.

ივ. კავთელი.

სიტყვა,

თქმული ტფილისის სასულიერო სემინარიის რექტორის არხიმანდრიტის ჰერმოგენის მიერ მემკვიდრე ცესარევიჩის (მეფის ძის) კუბოს წინ 6 მკათათვეს 1899 წელსა.

ამწუხარო დი მეტის მეტად სამძიმოა, როდესაც ჰხედავ, და მით-უმეტესი თითონ გამოსცდი იმ ადამიანებ სულიერს მდგომარეობასა რომელთაც ხელიდგან წაერთვათ და თვალ-და-თვალ ანაზდათ ჩაუვარდა ღრმა ნაკადულში უძვირფასესი საუნჯე. აი აგერ იმან კიდეც შეიაამაში წყლის უახლოვესს ტალღებზედ გამოკრთა მისი უკანასკნელი ნათლით მოსილი „კიდიტა" (სიპრწყინვალე), რომელმაც თითქოს ერთი წუთით თვალთ წინ დაუყენა ზარდაცემულსა და შეძრწუნებულს მაყურებლებს ძვირფასის მაგრამ დასაღუპავად, გამზადებულის და, ბოლოს, დაღუპულის საუნჯის საყვარელი და სანატრი სახე — და მხოლოდ წყნარი, მთრთოლავი სიმრგვლეები წყალთა ბედისწერით ზედაპირზედ მის ნაკვალად დარჩათლა დანაღვლიანებულის მაყურებლებს ესრედ კეთილმორწმუნე მემკვიდრე „ცესარევიჩის" გიორგი ალექსანდრეს ძის ძვირფასმა სიცოცხლემ რაღაც დიდისხნის, ქინიანის მოულოდნელობის ზედ გავლენით, მართალია, კაი ხანია, დაიხარა ბედისწერითის ნაკადულისკენ, მაგრამ უკანასკნელმა, გუშინწინდელმა, ყველას ზარდაცემმა მოულოდნელობამ ჩაავდო საუკუნოის საიდუმლოებით მოცულს ნაკადულში ეს ყველასთვის საყვარელი სიძვირფასე... სწორედ ამ რამდენიმე დღის წინ, სიკვდილის უკანასკნელ წამებაში, ავგუსტოემა განსვენებულმა გამოაჩინა საუცხოვოკილიტა თავისის სულიერ—ზნეობითის ხასიათისა; ესრედ, ბედის წერითის დღის წინა დღეს,—კვირას, მან მოისმინა საღმრთო წირვა და ლოცვიერად ილოცა თვისგან აღშენებულს ტაძარში ჩვეულებრივის ღრმა სიწრფოებით და ერთგულებით; თვით ბედისწერითს დღესაც, ორშაბათს, მან მოახდინა განკარგულება ზარზმის მონასტრის განახლებისთვის; და ამ დღესაც რომ არ შეეწუხებიან თვისი მახლობლები, ის მარტოდ-მარტო წაბრძანდა შორს სასეირნოდ და სეიობაში დაიღალა და აქ, შესაძლოა, სხეულის უზომო მოძრაობის და ძალის ხმარებისა მეოხებით საშუალება მისცა მოდარაჯებულს მძიმე სნეულობას მთელის თვისი მკაცრის ძალით მისს სუსტს აგებულობას თავს დასცემოდა და მით მიეყვანა ის სრულის და, ბოლოს, სასიკვდილო უძლურებამდის. მაგრამ, შეხედეთ, რა რიგ უეცრად საუცხოვოდ გამოაშუქა განსვენებულის ზნეობითმა ხასიათმა მისი გარდაცვალების ვიღაცა შემთხვევით და უნებლიეთ მოწმის წინაშე: რა რიგ მშვიდად, ჩვეულებრივ მორცხვობით და უსაზომო სიწყნარით ამშვიდებს იგი თავის გარდაცვალების შემკრთალს მოწმეს; ის უნებლიედ გამოსთქვამდა თვისს სიტყვაშიაც თვისის სახის გამომეტყველებაშიც სულიერს მწუხარებას, თავისს თავზე უკმაყოფილებას იმის გამო, რომ სხვას აწუხებდა და აღელვებდა თვისი შემწეობით დი სნეულების დასასრულით. როგორ არ უნდა გაგვაკვიროს მისმა აღუშფოთებელმა სიმამაცემ მოწევნულ სიკვდილის მკაცრი თვალების წინ, და იმ გარემოებამაც, როდესაც ადამიანი, სიკვდილისგან ძლეული, ჰპოვებს კიდევ ზნეობითს ძალას სხვების დასამშვიდებლად?! როგორ არ უნდა გვიკვირდეს ასეთს საშიშს წამებს არა ჩვეულებრივი სიწყნარე, მორცხვობა და ღრმა სიმშვიდე, შეერთებული თავდავიწყებასთან?! როგორ არ უნდა გაგვიკვირდეს თავგანწირულების ეს ზნეობითი სახე, როდესაც ჩვენ ყველანი ყველგან, და ამასთანავე უფრო ნაკლებად საშიშს შემთხვევას დროს. ვჩქარობთ რაღაც ნაირი თავხედობით და ძალ-დატანებით ჩვენი უძლურება, ჩვენი სნეულება და ავადმყოფობა თავს მოვახვიოთ სხვების ფიქრსა და ზრუნვას, მოვახვიოთ თავს რაღაც ნაირის მძლავრობით და ზნეობითის დაჯაბნვით?!...

(დასასრული იქნება)

უხორცო საჭმელების მომზადება.

ნაწილი მეორე

წვნიანს შემდეგ მოსატანი საჭმელები ესე იგი მეორე ბლიუდები.

(შემდეგი *)

45. [მა]კარონის ბაბკა. აიღეთ რამდენიც გნებავდეთ მაკარონი, დაამტვრიეთ შუა-შუა საყარეთ მარილ-წყალში კარგათ მოხარშეთ' როდესაც საკმარისად მოიხარშება ამოიღეთ ფლავის საწურავზედ ზემოდამ გადაავლეთ ცივი წყალი, როდესაც წყალი დაიწკრიტოს მაშინ პატარა კასტრულკაში ჩადეთ ორი კოვზი ერბო, დადგით პლიტაზედ კარგათ გააცხელეთ თანაც კასტრულკის გვერდებს ფრთით მოუსვით ერბო, მეტი ერბო-კი წამოღვარეთ მათლაფაზედ. მერე აიღეთ ოთხიოდე კვერცხი კარგათ გათქვიფეთ ჩაასხით კასტრულკაში, და მოსწვით, როდესაც კვერცხი მოიწვება, ზემოდამ დააყარეთ მოხარშული მაკარონი, გაუსწორეთ თავი; მერე აიღეთ სამი კვერცხი კარგათ გათქვიფეთ შიგ ჩააყარეთ სამი კოვზი დაფქვილი შაქარი, მოასხით ზემოდამ მაკარონს, შედგით ათი წამით ცოტა ცხელ ფეჩში, ოღონდ ძალიან ცხელი ფეჩი არ უნდა, თორემ მაკარონის ბაბკა დაიწვება და არ აიწევა. როტა მზათ იქმნება ამოიღეთ ფეჩიდამ კასცრულკას გარეშემო შემოატარეთ დანა, რომ მაკარონი მოჰშორდეს გვერდებს, მერე კასტრულკა მოაპირქვევეთ მათრაფზედ და ასე ცხელ-ცხელი მიიტანეთ სუფრაზედ.

46. მოხრაკული მაკარონი. მაკარონი მოხარშეთ ისე, როგორც იყო ზემოთ მოხსენებული, მოხარშვის შემდეგ მაკარონი ამოიღეთ ფლავის საწურავზედ ზემოდამ დაასხით ცივი წყალი დააცალეთ დაიწკრიტოს წყალი მერე ტაფაში ჩადეთ ორი კოვზი ერბო გააცხელეთ, შემდეგ შიგ ჩააყარეთ მოხარშული მაკარონი და კარგათ მოხრაკეთ როცა საკმრისად მოიხრაკება ამოიღეთ მათრათზედ ცხელ-ცხელი მიიტანეთ სუფრაზე. როდესაც ამისთანა საჭმელების მომზადება მოგინდეთ მარხვაში, მაშინ ერბოს მაგივრად შეიძლება იხმაროთ სამარხო ზეთი.

47. მაკარონი სოკოთი. მარილ-წყალში მოხარშეთ ათიოდე გამხმარი სოკო (*) მოხარშვის შემდეგ გაწურეთ, დასჭერით წვრილად. მერე აიღეთ ერთი გირვანქა მაკარონი დაამტვრიეთ, ჩაყარეთ სოკოს ნახარშ წვენში მოხარშეთ, როცა მაკარონი მოიხარშოს ამოიღეთ ფლავის საწურავზედ, მერე აიღეთ ორი კოვზი ერბო ან ზეთი ჩადეთ ქვაბში გააცხელეთ, შემდეგ შიგ ჩაყარეთ ოთხი თავი წმინდათ დაჭრილი ხახვი და მოშუშეთ ხახვი რომ ცოტა მოიშუშება მერე ჩააყარეთ დაჭრილი სოკო და ხახვთან ერთად ცოტათი მოშუშეთ, როდესაც ხახვი და [illegible] მოიშუშება, მაშინ ჩაყარეთ სოკოს წვენში მოხარშული მ[აკარ]ონი და სუყველა ერთად [მო]შუშეთ, როდესაც მზათ იქმნება ცხელ-ცხელი მიიტანეთ სუფრაზედ.

ნატალია დარეჯანაშვილისა.

(შემდეგი იქნება)

სამეცნიერო ცნობა

ჰაერის სითხედ გადაქცეული. პროფესორმა ლინდემ ჩვეულებრივი ჰაერი სითხედ გარდაქცია. ამისათვის მან განსაკუთრებული მანქანა მოიგონა. დღეს ყველას შეუძლიან ამ მანქანის შემწეობით იქონიოს თავისს სახლში ჰაერისგან მომზადებული სითხე. ამ სითხეს-კი ბევრი რამ უცნაური თვისება ჰქონია. ზოგიერთა ნივთიერება, მაგალითად, პარაფიეი, ცოტა ხანს ამ სითხეში რომ ჩასდოთ ბნელაში გაანათებს; ლითონი ისე დამტვრევა და დამსხვრევა, როგორც შუშა; რბილი კაუჩუკი რკინისავით მაგრდება და სხვა სითხედ ქცეულ ჰაერის ტემპერატურა—190° უდრის. რასაკვირველია, ასეთ ცივ ჰაერში თითი რომ ჩაჰყოთ, მაშინვე უნდა გაიყინოს, რადგანაც ჩვეულებრივ 45 გრადუსი სიცივეც კი ჰყინავს. მაგრამ ნამდვილათ ასე არ არის. ამ უცნაურ სითხეს განსაკუთრებული თვისება ჰქონია: თითო

*) იხ. «ცნობ. ფურც.» № 891

*) სოკო ღამე დალბეთ ცხელ წყალში.

კარგა ხანს შეგიძლიან დაიჭიროთ სითხეში, მაგრამ გაუინვით მაინც არ გაგეყინებათ. როგორც ექიმ უაიტს გამოუკვლევია, სითხე საუკეთესო საშუალებაა ოპერაციების დროს სისხლის შესაჩერებლად და ტკივილის მოსასპობად ყველა ამის გარდა ჭაერისგან მომზადებული სითხე მრავალ ისეთ ავადმყოფობასაც არჩენს თურმე, რომელთა წინააღმდეგ სამკურნალო მეცნიერებას არავითარ საშუალება არ გამოუგონია; მაგალითად კუს, ნევრალგიას, წითელ ქარსა და მრავალ სხვას.

წვრილი ამბავი

რამდენი წლისაა მზე? მეცნიერები კარგა ხანია შეუდგნენ იმას გამოკვლევას და გაგებას, თუ რა ხნის უნდა იყოს მზე. ამ შემთხვევაში მეცნიერების აზრი განსხვავდება. სხვათა შორის ამერიკელ ასტრონომის დეეს გამოანგარიშებით, მზე ამ ჟამად 36 მილიონის წლისა უნდა იყოს. დეეს აზრით მზე 4 მილიონ წელიწადს კიდევ ანათებს, შემდეგ-კი ჩაქრება. მაშინ, რასაკვირველია, ყოველივე სიცოცხლე მოისპობა დედამიწაზედ.

დეპეშები

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან).

რენნი. „ჰავასის სააგენტო". სხდომა გაიხსნა 6 ს. და 40 წ. დარბაზი სავსე იყო. პარაფქევალმა განგრძნო თავის ჩვენება: ის ცდილობდა კვალდაკვალ დაერღვია ყველა საბუთი ბერტილიონისა და იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ განაცხადა—არ შეიძლება ბორდერო გადახატული იყოსო.

ინჟენერი პერნარიც აგრეთვე არღვევდა ბერტილიონის სისტემას

ექსპერტმა ტეისონიერმა განაცხადა, რომ იმავე აზრისა ვარ, რომელიც ჩემს მოხსენებაში გამოთქმული 1894 წ. დასასრულ სთქვა, რომ ბორდეროს ხელი იგივეა, რომელიც დრეიფუსის ჩამოართვეს შესადარებლადო. ექსპერტმა განგრძო ლაპარაკი და განცხადება, რომ ბორდეროს ავტორი ცდილა ხელი გამოეცვალა, მაგრამ პუნებას თავისი გაუტანიაო.

არხივარიუსმა შარავემ ილაპარაკა, რომ როცა 1894 წ. დრეიფუსს მივაწერე ბორდერო, შეცდომილებში შემიყვანა საწერების მსგავსებამო, მაგრამ გამოქვეყნებულმა ესტერგაზის წერილებმა, ანრის მიერ ჩადენილი სიყალბის გამოაშკარავებამ, საკასაციო პალატის გამოძიებამ და ესტერგაზის გამოტეხამ დამარწმუნეს, რომ მე შემცდარი ვიყავიო, „ჩემს სინიდისისათვისო,—დასძინა მან.—დიდი შემსუბუქებაა, რომ მე შემიძლიან განვაცხადო რომ ბორდერო დრეიფუსის კი არა ესტერგაზის დაწერილიაო".

ექსპერტი პელეტიე ამტკიცებდა, როგორც 1894., რომ ბორდეროს ხელი არ ჰგავს დრეიფუსის ხელსო.

კუარი, რომელიც ესტერგაზის საქმის გარჩევის დროს იყო ექსპერტად 1897 წ., ამბობდა, რომ ჩემს თავს სანაძლეოთ დავსდებ, ბორდერო თუ ესტერგაზის გამოჩნდებაო. დრეიფუსის შესახებ არა სთქვა რა რადგან იმის ხელი არასოდეს არ შემისწავლიაო. იმან დასძინა, რომ ოთხი თუ ხუთი სიტყვა ბორდეროში ესტერგაზის ნაწერები მიმსგავსებით არის გადაღებულიო.

ექსპერტი ვარინარიც ამტკიცებდა, რომ ბორდეროს ესტერგაზის დაწერილი არ არის, თუმცა ესტერგაზი თითონ აცხადებდა, რომ ბორდერო ჩემი ნამოქმედარა არისო.

კარიერის თხოვნით სასამართლოს თავმჯდომარემ გარდასწყვიტა კომისიამ გაჰგზავნოს დიუ-პატი, დეკლამის ჩვენების ჩამოსართმევად.

ხვალ დილით ჩვენებს ჩამოართმევენ კორდიეს, გლოშეს და ფრეისინეს.

პარიზი. მთავრობას აზრად აქვს მოუწოდოს უმაღლეს სასამართლოს სახელმწიფო წინააღმდეგ შეთქმულთა საქმის გასარჩევად, რომელნიც ამას წინად იქმნენ დატუსაღებულნი. ბრძანება მოწოდების შესახებ ხელ მოწერილი იქნება ერთ-ერთ მახლობელ მინისტრთა საბჭო სხდომაზედ.

განცხადებანი

ექიმი

ე. მ. ჩიქოვანი

ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილის 11—12-მდე და საღამოს 7—8 საათ.

მიხეილის ქუჩა, № 16.

Докторъ К. М. Чиковани

Михайлов., № 16.

დაიბეჭდა და გაისყიდება ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებლის საზოგადოების წიგნის-მაღაზიაში.

თხზულებანი

ა. ს. პუშკინისა

ა. ყღორის პორტრეტით და ბიოგრაფიით

ფასი 50 კაპ.

подписная цѣна на газету

„СВѢТЪ"

„СЪ ПРИЛОЖЕНІЕМЪ РОМАНОВЪ"

съ пересылкою и доставкою

На четверть года:

съ 1 января по 1 апрѣля . . . .
« 1 апрѣля по 1 іюля . . . .
« 1 іюля по 1 октября . . . .
« 1 октября по 31 декабря . . . . **2 р.**

На полгода:

съ января или съ 1 іюля . . . . **4 —**

На девять мѣсяцевъ:

съ 1 апрѣля . . . . **6 —**

На годъ:

съ 1 января . . . . **8 —**

На иные сроки подписка не принимается.

ПРИМѢЧАНІЕ. Подписка на «Приложеніе Романовъ» къ газетѣ «СВѢТЪ» принимается лишь одновременно и нераздѣльно съ газетою на одинъ и тотъ же срокъ. Лица, выписавшія одну газету, могутъ получить впослѣдствіи «Приложеніе Романовъ» не иначе, какъ выписавъ новый экземпляръ газеты съ «Приложеніемъ».

Адресъ Редакціи: спб. Невскій, 138.

Редакторъ-Издатель **В. В. Комаровъ.**

РОССІЯ

ГАЗЕТА ПОЛИТИЧЕСКАЯ и ЛИТЕРАТУРНАЯ

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА на ГАЗЕТУ **„РОССІЯ"**

	съ пересылкою въ россіи р.	к.	съ пересылкою за границ. р.	к.		съ пересылкою р.	к.	съ пересылкою за границ. р.	к.
На годъ . . .	12	—	24	—	На 6 мѣсяц. . .	6	60	13	20
» 11 мѣсяц. .	11	10	22	20	» 5 » . .	5	70	11	40
«10 » . .	10	20	20	40	» 4 » . .	4	80	9	60
» 9 » . .	9	30	18	60	» 3 » . .	3	90	7	80
» 8 » . .	8	40	16	80	» 2 » . .	3	—	6	—
» 7 » . .	7	50	15	—	» 1 » . .	1	60	3	20

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

Въ С.-Петербургѣ, въ главной конторѣ газеты «Россія (Невскій № 86)

Допускается разсрочка платежа подписныхъ денегъ: для служащихъ—третлямъ чрезъ ихъ казначеевъ; неслужащіе же могутъ обращаться съ оим заяваенями въ С. Петербургѣ (Невскій № 86).

З перемѣну адреѣсса уплаиивается 40 коп. Отделрные нумера газеты «Россія» продается по 6 коп.

ПРІЕМЪ И ПЕЧАТАНІЕ ОБЪЯВЛЕНІИ:

Плата за объявленіе: впереди текста за каждую строку петита по 50 коп позади текста по 25 коп. Контора газеты открыта ежедневно съ 10 ч. до 6 часовъ по полудни: редакція газеты открыта съ 1 часу пополудни до 10 часовъ вечера. Редакторъ принимаетъ для личныхъ объясненій ежедневноотъ 2 до 5 часовъ пополудни.

Доставляемыя въ редакцію статьи должны бытъ за подписью и съ адресомъ автора, безъ чего онѣ печмтаемы не будутъ. Статьи, доставляемы безъ обозначенія условій, оплачиваются по усмотрѣнію редакціи. Рукописи яне возвращаются.

завѣдуютъ отдѣлами:

1) Финансовымъ, экономическимъ, земскимъ и крестьянскимъ: Г. П. Сазоновъ,
2) Литературнымъ и политическимъ: А В. Амфитеатровъ.
3 Научнымъ: профессоръ П. И. Ковалевскій, dr. И. Л. Янушкевичъ.
4) Внутреннихъ вопросовъ: М. П. Петровъ.
5) Иностраньымъ: Л. Ю. Гольштейнъ.
6) Музыкальнымъ: профессоръ Н. Ѳ. Соловьевъ и Я. А. Рубинштейнъ.
7) Художественнымъ И. Ф. Порфировъ.
8) Хроники: А. Н. Чермный.
9) Провинціальной хроники: М. В. Головинскій.
10) Театральной хроники: Ю. Д. Бѣляевъ.
11) Московскимъ: В. А. Гъляровскій. Общественный фельетона—по воскресеньямъ—Old Gentlem n. Провинціальный фельетонъ—по субботамъ—В. М. Дорошевичъ. По средамъ печатается «Милліонеръ» повѣсть В. Г. Авсѣенко. Постоянный корреспондентъ въ Парижѣ: А. П. Плетневъ.

Корреспондентъ въ специальной командировкѣ по недороднымъ мѣстностямъ Сергѣй Печоринъ (С. А. Сафоновъ) Постоянные собственные корреспонденты въ Вѣнѣ, Львовѣ, Варшавѣ, Софій, Константинополѣ, Олессѣ и т. д.

(8—8)

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 18 Августа 1899 г. სტ. ...ბ. ...) ვ. გუნისა), რედაქტორ-გამომცემელი შ. ნუნია